

ปลาสายพันธุ์ไทย Siamensis

พรพรรณ พุ่มพวง

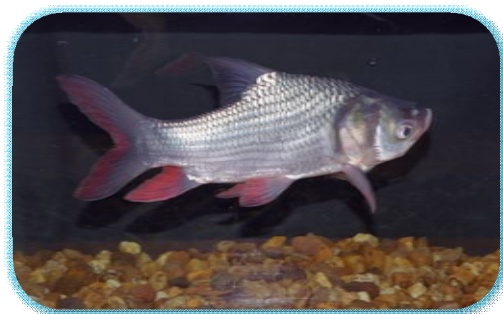
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจืด

ช่วงนี้กระแสรักชาวไทยกำลังได้รับการพูดถึง และมุ่งเน้นกระตุ้นจิตสำนึกให้เด็กไทยรวมทั้งคนไทยได้เห็นความสำคัญ ต่อการอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทย ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือการเขียนภาษาไทยอย่างถูกต้อง รวมทั้งสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามต่างๆ ของไทยไปสู่คนรุ่นต่อไป

แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่าในสัตว์น้ำ ก็มีความเป็นไทย ซึ่งต้องการการอนุรักษ์อย่างเร่งด่วนเช่นกัน โดยสัตว์น้ำที่กำลังกล่าวถึงนี้ เป็นปลาน้ำจืดสัญชาติ และเชื้อชาติไทยแท้แน่นอน ยืนยันด้วย ชื่อชนิด Siamensis

Siam หรือ สยาม เป็นคำที่ชาวต่างประเทศใช้เรียกอาณาจักรอยุธยา มาตั้งแต่ พ.ศ. 2000 ต่อมา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2482 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนชื่อจากประเทศ สยาม ที่ตั้งขึ้นมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น ประเทศไทย หรือมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า ราชอาณาจักรไทย พร้อมทั้งเปลี่ยนสัญชาติจาก "สยาม" มาเป็น "ไทย" ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนคำว่า "Siam" เป็น "Thailand" ในภาษาฝรั่งเศส และ "Thailand" ในภาษาอังกฤษด้วย ซึ่งใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดถึง สยาม (Siam) ก็ยังมีคนอีกจำนวนมากที่รู้จักกันดีว่าหมายถึงประเทศไทยนั่นเอง

ปลาที่ใช้คำว่า Siam ในชื่อชนิด (Siamensis ในชื่อวิทยาศาสตร์) ก็เหมือนกับคำประกาศว่า ปลาชนิดนั้นสามารถพบได้ในประเทศไทย หรือบางชนิดก็มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทย แล้วเราๆ ท่านๆ ที่เป็นคนไทย แท้ๆ รู้กันบ้างไหมว่า ปลาสายพันธุ์ไทย มีชนิดอะไรบ้าง รูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร หากยังไม่รู้จัก หรือรู้จักไม่ครบ ก็แวะมาดูทางนี้สักนิด จะได้พูดได้ไม่อายใครว่าเราเป็นคนไทย โดยปลาน้ำจืดที่ได้ชื่อว่าเป็น Siamensis ประกอบด้วย

ปลากระโห้, หัวมัน, กะมัน

ชื่อสามัญ Siamese giant carp

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Catlocarpio siamensis* (Boulenger, 1898)

เป็นปลาน้ำจืด ชนิดมีเกล็ดที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดในโลก รูปร่างคล้ายกับปลาตะเพียน ลำตัวป้อม แบนข้าง หลังโค้งเป็นสันนูน หัวโต มีความยาวของหัวประมาณหนึ่งในสามของลำตัว ขอบฝาปิดเหงือกมนกลม และใหญ่กว่าปลาชนิดอื่นๆ นัยน์ตาโตอยู่ใกล้กับจะงอยปาก ไม่มีหนวด ปากกว้าง มีฟันใน

ลำคอหนึ่งแถว ลำตัวมีสีเทาปนดำ ครีบทุกอมน้ำสีแดงปนส้ม ขนาดโดยทั่วไปประมาณ 1.5 เมตร แต่เคยพบขนาดใหญ่สุดประมาณ 3 เมตร

ปลากระโห้เคยพบชุกชุมในแม่น้ำแม่กลอง เจ้าพระยา จนถึงบึงบอระเพ็ด ในปัจจุบันมีปริมาณน้อยลงมาก และไม่พบในบึงบอระเพ็ดแล้ว แต่อย่างไรก็ตามกรมประมงสามารถเพาะพันธุ์ได้บ้างแล้ว

ปลาเข็มหม้อ

ชื่อสามัญ Silver half beak

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dermogenys siamensis* Fowler, 1934

เป็นปลาน้ำจืด ที่มีเกล็ดค่อนข้างเล็ก รูปร่างมีลักษณะเป็นทรงกระบอกเรียว ลำตัวแบนข้างเล็กน้อย หรือกลม มีจะงอยปากล่าง ยื่นยาวกว่าปากบนมาก ตาโต ครีบหลังค่อนข้างยาว

ปลาเข็มหม้อ มักพบบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และบึงบอระเพ็ด ชอบหากินที่ผิวน้ำ กินแมลง และลูกปลาเป็นอาหาร ออกลูกเป็นตัว นิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

(อ้างอิงรูปจาก classified.thaismeplus.com)

ปลาแขยงหิน, กตหิน, แคหมู

ชื่อสามัญ Asian bumblebee catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pseudomystus siamensis*

(Regan, 1913)

เป็นปลาน้ำจืดที่ไม่มีเกล็ด หัว และตามีขนาดเล็ก ลำตัวค่อนข้างยาว แบนข้างเล็กน้อย หัวแบน ท้องป่อง ลำตัวสีเหลืองอ่อน หรือสีน้ำตาลอ่อน มีแถบสีดำขนาดใหญ่พาดขวางลำตัว 4 แถบ ด้านท้องมีสีจาง

ปากเล็ก มีหนวดสั้นๆ 4 คู่ ก้านครีบใหญ่แข็งแรง มีลักษณะเป็นซี่ฟันเลื่อย ครีบหางเว้าลึก

ปลาแขยงหินพบในแม่น้ำทั่วทุกภาคของไทย ขนาดใหญ่สุดประมาณ 20 เซนติเมตร กินลูกปลา ลูกกุ้ง ตัวอ่อนแมลงน้ำ และซากพืชซากสัตว์เป็นอาหาร นิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ปลาติดหิน, ค้างคาว

ชื่อสามัญ Freshwater batfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oreoglanis siamensis* Smith, 1933

เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก ประเภที่ไม่มีเกล็ด ลำตัวป้อมสั้น มีสีเขียวมะกอกสลับกับรอยด่าง ท้องมีสีชมพูสด หางยาว หัวโต ส่วนท้องแบนราบ ใต้ปากมีอวัยวะซึ่งใช้ในการเกาะยึดติดกับก้อนหินได้เป็นอย่างดี ครีบอกอยู่แนวเดียวกับครีบหู ซึ่งมีขนาดใหญ่สำหรับใช้ช่วยในการว่ายน้ำทวนกระแสน้ำ

(อ้างอิงรูปจาก <http://www.siamensis.org>)

ปลาติดหินมักพบอยู่ตามลำธารบนภูเขา และบริเวณน้ำตกที่มีกระแสน้ำไหลเชี่ยว และระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 900 เมตร มีขนาดลำตัวยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร กินแมลงน้ำ และสัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร

ปลาบู๋สยาม

ชื่อสามัญ -

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Calamiana siamensis*

Fowler, 1934

เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก มีเกล็ดตามเส้นข้างตัว 23-26 แถว ปากกว้างตั้งเป็นแนวเกือบขนาน มีฟันบนและฟันล่าง ลำตัวป้อมสั้น ครีบหางกลมมน ครีบท้องเป็นรูปถ้วย พื้นสีของลำตัวมีสีน้ำตาลปนเหลือง มีลายดำกลางๆ พาดขวางตัว ที่แก้มมีแถบสีดำ 1 แถบ ครีบทุกครีบใส มีลายดำประปราย

ปลาบู๋สยามพบตามลำธารน้ำจืด ปากแม่น้ำ ชายทะเล

(อ้างอิงรูปจาก <http://aquatoyou.com>)

(อ้างอิงรูปจาก www.thaifancyfish.com)

ปลาแป้นแก้ว, ข้าวเม่า, กระจก

ชื่อสามัญ Siamese glassfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Parambassis siamensis* (Fowler, 1937)

เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก มีเกล็ดเล็ก บางใส และหลุดง่าย ลำตัวแบนข้างมาก หัวโต ตาโต รูปร่างค่อนข้างเป็นสี่เหลี่ยม มีครีบหลังสองอัน อันแรกประกอบด้วยก้านครีบแข็งเป็นหนามแหลม 7 ก้าน ครีบหลังอันที่สองมีเฉพาะก้านครีบฝอย ตัวใส หรือมีสีขาวจนมองเห็นอวัยวะ

ภายใน มีจุดสีดำกระจายอยู่ทั่วลำตัว ส่วนท้องมีสีเงินวาว หรือสีขาว ขนาดความยาวเฉลี่ยประมาณ 3-6 เซนติเมตร

ปลาแป้นแก้วพบในแม่น้ำทั่วไป แต่พบได้มากที่สุดในลุ่มน้ำแม่กลอง ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงในแหล่งน้ำนิ่ง รักสงบ กินจุลินทรีย์ และตัวอ่อนแมลงเป็นอาหาร นิยมนำมาฉีดยาสีสะท้อนแสงบริเวณลำตัวเพื่อให้มีสีสวยงาม

ปลาแปบ, แปบบาง

ชื่อสามัญ -

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Parachela siamensis* (Günther, 1868)

เป็นปลาน้ำจืดชนิดมีเกล็ด มีรูปร่างคล้ายใบไม้ ส่วนหางเรียวยาว ลำตัวแบนข้างมาก หัวเล็ก ปากเล็ก ครีบหลังอันเล็ก ครีบอกยาว ครีบกันมีฐานยาว ครีบหางเว้าตื้น ตัวมีสีเงินวาวอมเหลือง ครีบสีคล้ำ ครีบหางสีเหลืองอ่อน พบทั่วไปมีขนาดประมาณ 8 เซนติเมตร

ปลาแปบมักอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในแม่น้ำ และแหล่งน้ำหลาก ตั้งแต่ลุ่มน้ำแม่กลอง ถึงแม่น้ำโขง และในภาคใต้ พบชุกชุมในบึงบอระเพ็ด โดยเฉพาะในฤดูน้ำหลาก

ปลาสร้อย, สร้อยหัวกลม, สร้อยขาว

ชื่อสามัญ Siamese mud carp, Jullien's mud carp

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Henicorhynchus siamensis*

(Sauvage, 1881)

เป็นปลาน้ำจืด ชนิดที่มีเกล็ด มีลำตัวยาวเพรียวแบนข้าง ส่วนหัวโต และกลมมน ปากมีขนาดเล็ก กึ่งกลางของริมฝีปากล่างมีปุ่มกระดูกยื่นออกมา ไม่มีหนวด เกล็ดใหญ่ ลำตัวสีเงินอมเทา มีจุดที่ครีบอก และโคนครีบหาง

ขนาดประมาณ 7-22 เซนติเมตร ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่และมีการย้ายถิ่นขึ้นต้นน้ำ ที่ลุ่มน้ำท่วมขัง หรือบริเวณน้ำหลาก ในต้นฤดูฝนเพื่อวางไข่ และเมื่อเข้าสู่ปลายฤดูหนาวก็จะอพยพกลับสู่แม่น้ำอีกครั้ง

ปลาสร้อยขาวพบในแม่น้ำทั่วทุกภาคของประเทศ กินพืช และแมลงน้ำเป็นอาหาร จัดเป็นปลาเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของภาคกลาง และภาคอีสาน

ปลาเลื่อมอนาง, สร้อยดอกยาง

ชื่อสามัญ Siamese algae eater

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Crossocheilus siamensis* (Smith, 1931)

เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก มีเกล็ดเล็ก ลำตัวเพรียวยาว ค่อนข้างกลม หัวเล็กแหลม ปากเล็กอยู่ด้านล่างของจะงอยปาก และมีแผ่นหนังคลุม มีหนวดสั้น 1 คู่ ลำตัวสีเงินอมเหลือง มีลายสีคล้ำที่ขอบเกล็ด และข้างตัวมีสีเขียว และจุดสีน้ำเงินอ่อน บริเวณหัวมีสีเขียวสด แถบข้างตัวจาก

หัวถึงกลางหางมีสีดำ ครีบหาง ครีบหลัง และครีบอก เป็นสีเขียวอ่อน ครีบกัน และครีบท้องไม่มีสี ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ตามแม่น้ำสายหลัก และในช่วงฤดูฝนจะย้ายถิ่นไปอยู่บริเวณน้ำหลาก

ปลาเลื่อมอนางพบตามแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำโขง จับได้ครั้งแรกที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปี พ.ศ. 2471 มีขนาดโตเต็มที่ประมาณ 17 เซนติเมตร กินสาหร่าย และตะไคร่น้ำที่ขึ้นตามโขดหินและตอไม้ เป็นปลาที่ค่อนข้างหายาก และนิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ปลาสร้อยลูกกล้วย, มะลิเลื้อย, ช่า

ชื่อสามัญ Hard-lipped barb

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Labiobarbus siamensis*

(Sauvage, 1881)

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ดค่อนข้างเล็ก มีลำตัวเพรียวยาว ส่วนหัวเล็ก ปากเล็กอยู่ปลายจะงอยปาก มีหนวดยาว 2 คู่ ครีบหางยาวมาก ครีบอื่นๆ มีขนาดเล็ก ลำตัวมีสีน้ำตาลเงินวาว มีแถบสีคล้ำพาดตามยาว 5-6 แถบ ครีบหางมีสีแดงเรื่อ ครีบหลังมีขอบสีคล้ำ โดยทั่วไปมีขนาด 10-15 เซนติเมตร

(อ้างอิงรูปจาก www.aquatoyou.com)

ปลาสร้อยลูกกล้วยพบได้ในแหล่งน้ำทั่วไปของไทย รวมทั้ง ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

(อ้างอิงรูปจาก นณณ์ ภาณุตวงศ์
www.siamensis.org)

ปลาหมอแคระซีเซา

ชื่อสามัญ Siamese badis

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Badis siamensis* Klauswitz, 1957

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด จัดอยู่ในกลุ่มปลาหมอแคระแต่จะมีสีไม่สดเหมือนปลาชนิดอื่นๆ ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนและมีจุดประสีดำกระจายทั่วบริเวณลำตัว มีพฤติกรรมชอบลอยตัวอยู่นิ่ง ๆ ไม่ค่อยขยับตัวมากนัก

ปลาหมอแคระซีเซาพบครั้งแรกที่จังหวัดภูเก็ต และพบว่ามีกระจายอยู่ตามแหล่งน้ำที่ไหลลงตามแนวชายฝั่งด้านทะเลอันดามันของไทย ตั้งแต่ จ. ระนอง ลงไป ปัจจุบันยังไม่พบการกระจายในแหล่งน้ำที่ไหลลงตามแนวชายฝั่งด้านอ่าวไทย

ปลาหลด, หลดจุด

ชื่อสามัญ Spotted spiny eel

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Macrogathus siamensis* (Gunther, 1861)

เป็นปลาน้ำจืด มีเกล็ดขนาดเล็ก ลำตัวยาวแบน ข้างเล็กน้อย ครีบหางเล็กปลายมน ครีบอกเล็กกลม สีของลำตัวเป็นสีน้ำตาล หรือน้ำตาลอมเทา ฐานของครีบหลังและครีบกันมีจุดดำขอบขาว ด้านท้องสีจาง โดยทั่วไปพบขนาดประมาณ 15 เซนติเมตร แต่สามารถพบใหญ่สุดได้ถึง 35 เซนติเมตร

ปลาหลดพบในแหล่งน้ำนิ่ง และแม่น้ำลำคลองทั่วทุกภาคของไทย อินเดีย พม่า มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นปลาที่ชอบอาศัยในที่ที่มีกำบัง และออกมาหากินเมื่อไม่มีแสงสว่าง ปกติจะมุดตัวเข้าไปอยู่ใต้พื้นโคลนหรือพื้นทราย โผล่เพียงจะงอยปากที่ยื่นแหลมขึ้นมาหายใจ กินไส้เดือน หนอน กุ้ง แมลงน้ำ และปลาขนาดเล็กเป็นอาหาร

(อ้างอิงรูปจาก www.thaigoodview.com)

ปลาหิวเกศ, สายยู

ชื่อสามัญ Siamese schilbeid catfish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Platytypius siamensis* (Sauvage, 1883)

เป็นปลาน้ำจืดชนิดไม่มีเกล็ด มีรูปร่างแบนข้าง เรียวไปทางด้านท้าย ส่วนหัวแบนราบ ครีบหลัง และครีบอกเป็นก้านแข็ง ครีบกันยาว ครีบหางเว้าลึก มีหนวด 4 คู่ เป็นเส้นแบน และยาวมากจนเกือบถึงปลายหาง ลำตัวมีสีเงินวาว หรืออาจมีแถบคล้ำบนลำตัว 3 แถบ

ปลาหิวเกศพบเฉพาะในแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำสาขา ขนาดใหญ่สุดประมาณ 40 เซนติเมตร แต่ปัจจุบันไม่พบปลาชนิดนี้นานกว่า 17 ปีแล้ว จนคาดได้ว่าปลาชนิดนี้น่าจะสูญพันธุ์ไปจากโลกแล้ว

ปลาอุก

ชื่อสามัญ -

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hemipimelodus siamensis* (Sauvage, 1878)

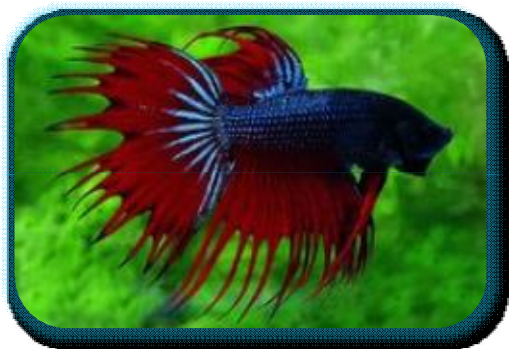
เป็นปลาน้ำกร่อยชนิดที่ไม่มีเกล็ด มีรูปร่างเพรียว หางคอดเล็ก หลังยกสูงเล็กน้อย จะงอยปากยื่นยาว หัวโตแบนราบเล็กน้อย ปากเล็ก ตาเล็กอยู่กลางหัว ครีบหลังมีก้านแข็งหนาและยาว ครีบไขมันเล็กมีสีคล้ำเล็กน้อย ครีบท้องใหญ่ ครีบหางเว้าลึก ตัวมีสีเทาอมเหลืองอ่อน ด้านท้องสีจาง ครีบสีจาง

(อ้างอิงรูปจาก <http://th.wikipedia.org>)

ปลาอุก พบในแม่น้ำแม่กลอง บางปะกง ในแม่น้ำเจ้าพระยาเคยพบขึ้นไปสูงสุดจนถึง จ.ชัยนาท และพบได้ในแม่น้ำในภาคใต้ จนถึงบอร์เนียว มีขนาดประมาณ 10 เซนติเมตร ขนาดใหญ่สุดที่เคยพบประมาณ 20 เซนติเมตร นิยมบริโภคตัวผู้ที่มีไขในปากเรียก "ไข่ปลาอุก" และเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

นอกจากปลาที่เป็น Siamensis แท้ๆ แล้ว ก็ยังมีปลาน้ำจืดอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ใช้ Siamese ในชื่อสามัญ ด้วยโดยมีความหมายว่าเป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิด หรือพบการแพร่กระจายเป็นจำนวนมากในประเทศไทย โดยปลาที่ใช้ Siamese และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางก็คือ

ปลากัด, กัดจีน, กัดไทย

ชื่อสามัญ Siamese fighting fish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Betta splendens* Regan, 1910

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด มีลำตัวเป็นรูปทรงกระบอก แบนข้างเล็กน้อย หัวสั้น ปากเล็ก ครีบหางใหญ่ ปลายกลม ครีบท้องเป็นเส้นยาว ปัจจุบันมีการพัฒนาสายพันธุ์จนได้สีของลำตัวมากมาย ทั้งมีสีเดียว หรือหลายสี และครีบหางหลายแบบ เช่น เป็นหางมงกุฏ สองหาง หางจันทร์ครึ่งเสี้ยว ตัวผู้สีจะสด สวย มากกว่าตัวเมีย

ปลากัดพบได้ทุกภาคของประเทศไทย และประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขนาดความยาวประมาณ 5 เซนติเมตร กินไรน้ำ ลูกน้ำ ตัวอ่อนแมลงเป็นอาหาร นิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม และเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ในนามของปลาสวยงามที่มาจากประเทศไทย

ปลากัด, กัดหม้อ

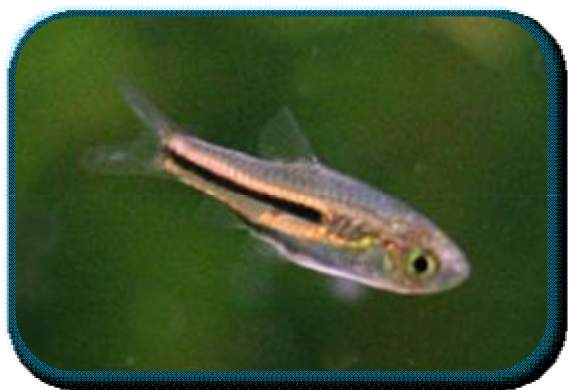
ชื่อสามัญ Siamese fighting fish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Betta splendens* Regan, 1910

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด มีลำตัวเป็นรูปทรงกระบอก แบนข้างเล็กน้อย หัวสั้น ปากเล็ก ลักษณะคล้ายกับปลากัดจีน (ปลากัดไทย) แต่ครีบทุกครีบจะสั้นกว่า โดยเฉพาะครีบหางที่จะกลมมน แต่ปัจจุบัน มีการพัฒนาสายพันธุ์ จนได้ปลากัดหางสั้นที่มีสีสันสวยงาม โดยลำตัวมีสองสี หรือหลายสี และครีบหางหลายแบบ เช่น เป็นหางมงกุฏ สองหาง หางจันทร์ครึ่งเสี้ยว เช่นเดียวกับในปลากัดหางยาว

ปลากัดหม้อเป็นปลาพื้นเมืองของไทยที่เกิดจากการคัดพันธุ์จากพ่อแม่พันธุ์ในธรรมชาติ ที่ผ่านมาส่วนใหญ่ นิยมเลี้ยงเอาไว้เพื่อต่อสู้กัน เนื่องจากมีความอดทนมาก และกัดเก่ง แต่ปัจจุบันนิยมเลี้ยงเป็นปลาสวยงามมากขึ้น เนื่องจากผ่านการพัฒนาจนมีสีสันสวยงาม

(อ้างอิงรูปจาก <http://jawnoyfishing.blogspot.com>)

ปลาจิ๋วสมพงษ์

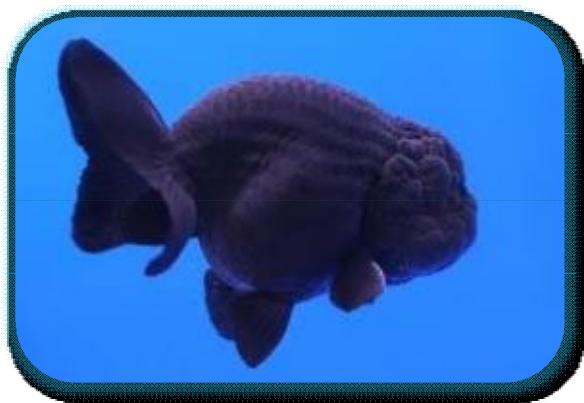
ชื่อสามัญ Dwarf siamese rasbora, Rasbora somphongsi

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trigonostigma somphongsi*

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด มีรูปร่างเรียวยาว ในปลาตัวผู้จะเรียว และมีขนาดเล็กกว่าปลาตัวเมีย บริเวณลำตัวมีสีเหลืองส้ม และมีลายข้างลำตัว ซึ่งจะเข้มชัดจนมากขึ้นเมื่ออยู่ในฤดูผสมพันธุ์

ปลาจิ๋วสมพงษ์ ถูกค้นพบครั้งแรกโดยคุณสมพงษ์ เล็กอารีย์ เป็นปลาที่เคยพบในแหล่งน้ำของไทย แต่ปัจจุบันพบได้ยากมากในธรรมชาติ มีนิสัยรักสงบ ปรับตัว

ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ว่ายน้ำตลอดเวลา กินแพลงก์ตอนสัตว์และตัวอ่อนแมลงน้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร

(อ้างอิงรูปจาก www.bloggang.com)

ปลาทองหัวสิงห์สยาม, สิงห์ดำตามิต

ชื่อสามัญ Siamese lionhead

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carassius auratus* Linnaeus, 1758)

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด อยู่ในครอบครัวเดียวกับปลาไนแต่เกิดการผ่าเหล่าขึ้นในภายหลัง ปัจจุบันมีการเพาะเลี้ยงและคัดพันธุ์จนได้ปลาทองที่มีลักษณะดีและสวยงามหลายสายพันธุ์ โดยมีสายพันธุ์ที่เป็นที่รู้จัก คือ พันธุ์หัวสิงห์, ออรรันดา, ริวกิ้น, ตาโปน, ลักเลห์, ตาลูกโป่ง, เกล็ดแก้ว, และปลาทองโคเม็ต เป็นต้น

ปลาทองหัวสิงห์สยามเป็นปลาทองที่ได้รับ

การพัฒนาสายพันธุ์ให้สวยงามขึ้น จนเกิดเป็นสายพันธุ์ใหม่ซึ่งผลิตได้ในประเทศไทย โดยเป็นปลาที่มีลักษณะเหมือนปลาทองชนิดหัวสิงห์ลูกผสมแต่มีลักษณะเด่นคือลำตัว และครีบจะต้องมีสีดำสนิท ไม่มีสีอื่นแทรก ปลาทองชนิดนี้จะมีรูปทรงที่สวยงามมากขึ้น และมีจุดเด่นของปลาสิงห์จีนและสิงห์ญี่ปุ่นรวมเข้าไว้ด้วยกัน โดยหุ่นบนหัวน้อยกว่าสิงห์จีนเล็กน้อย แต่จะปกคลุมหนาแน่นจนมองไม่เห็นตา และบริเวณหลังจะโค้งมากกว่าเดิมจนเกือบใกล้เคียงกับสิงห์ญี่ปุ่น

ปลาสังกะวาด, ชะวาด

ชื่อสามัญ Siamensis pangasius

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pangasius macronema* Bleeker, 1851

เป็นปลาที่มีลำตัวแบนข้าง หัวมน ตาโต มีหนวด 3 คู่ ฐานครีบหลังมีแต้มประ ปลายขนาดใหญ่มีสีเทาคล้ำเหลือบทอง หรือเขียว ข้างลำตัวสีจาง และมีแถบยาวสีคล้ำ ครีบหางสีเหลืองอ่อน

ปลาสังกะวาดมีการแพร่กระจายชุกชุมในบริเวณพื้นที่ภาคกลาง ในแม่น้ำสายหลัก มีความยาวประมาณ 20-26 เซนติเมตร กินซากพืช และซากสัตว์ที่เน่าเปื่อย รวมทั้งผลไม้สุกที่เน่าเปื่อย เป็นอาหาร

ปลาเสือตอลายใหญ่

ชื่อสามัญ Siamese tiger fish

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Datnioides pulcher* (Kottelat, 1998)

เป็นปลาน้ำจืดชนิดที่มีเกล็ด มีลำตัวแบนข้าง แนวสันหลังโค้งนูน ปากสามารถยืดหดได้ ครีบหลังแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นก้านครีบแข็ง ส่วนตอนหลังเป็นครีบอก่อน ส่วนหัวมีลักษณะลาดเอียงมาก พื้นลำตัวมีสีเหลืองน้ำตาล มีลักษณะเด่น คือ มีแถบสีดำขนาดใหญ่คาดขวางลำตัวในแนวเฉียงประมาณ 4-6 แถบ

ปลาเสือตอลายใหญ่เคยพบได้ในแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำกลอง ท่าจีน แม่น้ำโขงและสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีรายงานว่าพบมากที่บึงบอระเพ็ด ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงเล็กๆ บริเวณใกล้ตอไม้หรือโพรงหิน หากินในเวลากลางคืน โดยจะกินสัตว์น้ำขนาดเล็ก และแมลงต่างๆ เป็นอาหาร มีขนาดลำตัวใหญ่สุดมีความยาวประมาณ 40 เซนติเมตร และมีน้ำหนักถึง 7 กิโลกรัม แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งเมื่อในปัจจุบันเราไม่เคยพบปลาชนิดนี้ในแหล่งน้ำธรรมชาติของไทยอีกเลย และเชื่อว่าเป็นปลาอีกชนิดหนึ่งที่สูญพันธุ์จากแหล่งน้ำธรรมชาติไปแล้ว (ในบางครั้งอาจพบเห็นได้ในตลาดขายปลาสวยงาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปลาที่นำเข้าจากประเทศกัมพูชา)

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าในอดีตเราเคยมีทรัพยากรสัตว์น้ำหลากหลายและอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันเป็นที่น่าเสียดายว่าปลา Siamensis บางชนิดได้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยแล้ว ในขณะที่อีกหลายชนิดมีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ และส่วนใหญ่มักจะสูญพันธุ์ไปในเวลาไม่นานนี้ หากเรายังไม่มีการจัดการที่เหมาะสม และไม่มีการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ดังนั้นนอกจากมาตรการเร่งด่วนเพื่อช่วยในเรื่องการอนุรักษ์ และปกป้อง รักษา ทรัพยากรสัตว์น้ำของไทยจากหน่วยงานภาครัฐแล้ว สิ่งที่จะช่วยรักษาทรัพยากรที่มีค่าเหล่านี้ได้ดีที่สุดก็คือ การมีจิตสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ของชาวไทยทุกคน เพื่อที่เราจะสามารถพูดได้อย่างเต็มภาคภูมิว่า ประเทศไทยของเราก็มีปลาที่เป็น “ไทยแท้” กับเขาเหมือนกัน

เรียบเรียงจาก

ปลาทองหัวสิงห์. <http://mail.hu.ac.th/~s4152010/gold.html>. สืบค้นวันที่ 8 ธันวาคม 2553.

ปลาทองสิงห์สยาม. <http://pirun.ku.ac.th/~g4864149/content/GoldfisH.htm>. สืบค้นวันที่ 8 ธันวาคม 2553.

JawNoy. ปลาชีวจีเสาะ (Rasbora). <http://jawnoyifishing.blogspot.com/2009/04/rasbora.html>. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2553.

ศิริ กอนันตกุล, ขวลิขิต วิทยานนท์, อภิชาติ เต็มเต็มวิชชากร, ชัยศิริ ศิริกุล และนิพนธ์ จันทร์ประภัต.

2546. พรรณปลาในบึงบอระเพ็ด (ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา). กลุ่มวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์น้ำจืด สำนักวิจัยและพัฒนาทรัพยากรประมงน้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 81 หน้า.

มณีนรัตน์ หวังวิบูลย์กิจ, พรพรรณ พุ่มพวง, กิตติภาพ จันทร์ประวัติ, สุธิดา สอนจันทรี, ชลธิชา เพชรนก, วรางคณา กาซิม และชูชาติ ผิวเผือก. 2553. สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำกรุงเทพฯ. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 142 หน้า.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ประเทศไทย.

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2>. สืบค้นวันที่ 6

พฤศจิกายน 2553.

วีรวิทย์ คงศักดิ์. ร้องเพลงชาติ...ต้องร้องด้วย “ใจ”. คลังสมอง วปอ. เพื่อสังคม.

<http://www.ndcthinktank.com/index.php?mo=3&art=361213>. สืบค้นวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553.

สมโภชน์ อัคระทวิวัฒน์ และกาญจนา พงษ์ฉวี. 2543. อนุกรมวิธานของปลาสวยงามเพื่อการส่งออกของ ไทย. กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 213 หน้า.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. คนไทยมาจากไหน?. สำนักพิมพ์มติชน บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). สืบค้นวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553.

สุจินต์ หนูขวัญ และอรุณี รอดลอย. 2552. 100 ชนิด ปลาสวยงามของไทย. สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงาม และพรรณไม้น้ำ สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 166 หน้า.

หมอแคะที่พบในประเทศไทย. <http://aqua.c1ub.net/forum/lite.php?topic=71777.0> สืบค้นวันที่ 1 ธันวาคม 2553.